

Funded by
the European Union

PROMOCIJA E MOBILNOSTI

Radoje Vujadinović, Milanko Damjanović, Boško Matović, Sreten Simović,
Vladimir Ilić, Borjanka Dragović, Slavica Milić, Goran Đoković

Univerzitet Crne Gore

"Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them."

**Partnership for Promotion and Popularization of Electrical Mobility through
Transformation and Modernization of WB HEIs Study Programs/PELMOB**

Call: ERASMUS-EDU-2022-CBHE-STRAND-2

Project Number: 101082860

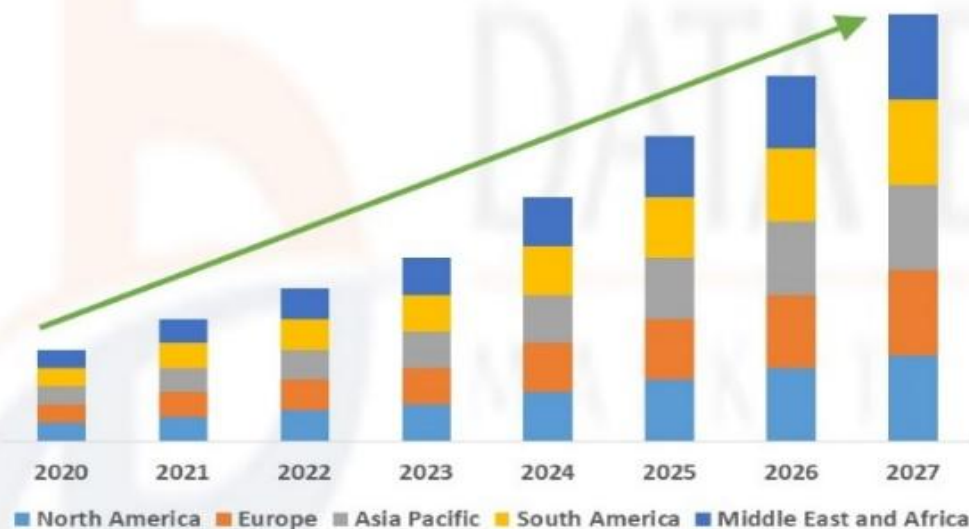
ELEKTRIČNI TROTINETI I BICIKLI

Funded by
the European Union

□ TREND PORASTA UPOTREBE E-TROTINETA I E-BICIKLA

Global E-Scooter/Moped and E-Motorcycle Market is Expected
to Account for USD 458.86 Billion by 2028

Global E-Scooter/Moped and E-Motorcycle Market, By Regions,
2021 to 2028

DATA BRIDGE
MARKET RESEARCH

PROMOCIJA EV I ODRŽIVE URBANE MOBILNOSTI

- ❑ RAZVOJ ELEKTRIČNIH VOZILA I PRATEĆE INFRASTRUKTURE
- ❑ RAZVOJ I INOVACIJE U PODRUČJU ELEKTRIČNIH VOZILA
- ❑ PROMOCIJA JAVNOG PREVOZA NA ELEKTRIČNI POGON
- ❑ PODSTICAJI, SUBVENCIJE I PORESKE OLAKŠICE PROIZVOĐAČIMA AUTOMOBILA
- ❑ PODSTICAJI ZA KUPOVINU ELEKTRIČNIH VOZILA

- ❑ PAMETNI GRADOVI SU FOKUSIRANI I NA SMANJENJE EMISIJA ŠTETNIH GASOVA I PODSTIČU KORIŠĆENJE ELEKTRIČNIH VOZILA.
- ❑ RAZVOJ APLIKACIJA ZA PRAĆENJE DOSTUPNOSTI PUNIONICA, PAMETNE SISTEME UPRAVLJANJA SAOBRAĆAJEM I PODRŠKU ZA ZAJEDNIČKO KORIŠTENJE ELEKTRIČNIH VOZILA.
- ❑ KLJUČNA ULOGA INFORMACIONO-KOMUNIKACIONIH TEHNOLOGIJA.

**INTELIGENTNI
PROSTOR**

**FIZIČKI
OBJEKTI
OPREMLJENI
ITS**

**RAZMJENA
PODATAKA**

**UPRAVLJANJE
SAOBRAĆAJE
M I
ODRŽIVOM
MOIBLNOŠĆU**

**PAMETNI GRAD MOŽE BITI DEFINISAN KAO INTELIGETNO OKRUŽENJE
KOJE OBJEDINJUJE INFORMACIONO – KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE I
STVARA INTERAKTIVNI SISTEM!**

INTEGRISANA, HETEROGENA I INTELIGENTNA FORMA BEŽIČNE KOMUNIKACIJE

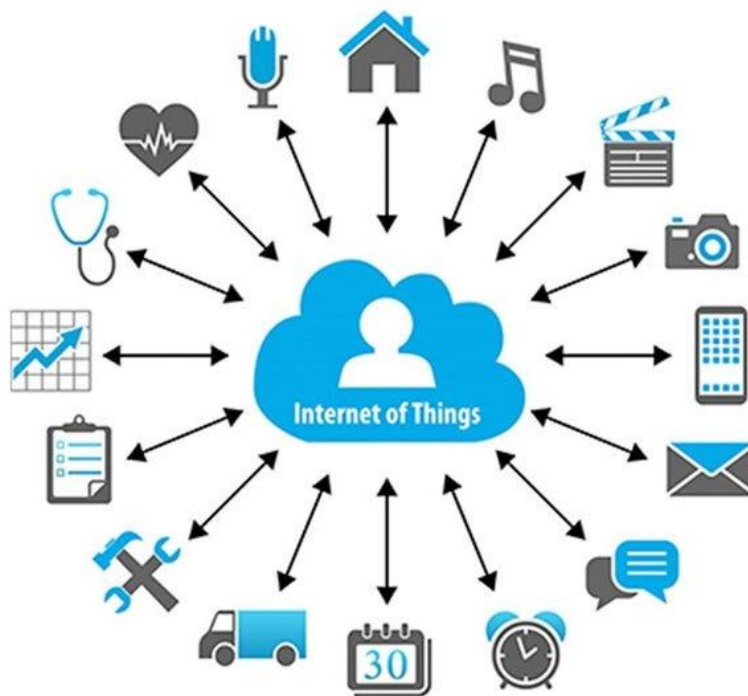
- ❑ BARCELONA – PRIMJER DOBRE PRAKSE – PAMETNI GRAD
- ❑ PAMETNA ULIČNA SVJETLA KOJA PRILAGOĐAVAJU NIVO OSVETLJENJA NA ULICI NA OSNOVU AKTIVNOSTI;
- ❑ PARKING SENZORI KOJI OBAVJEŠTAVAJU VOZAČE O SLOBODNIM PARKING MJESTIMA PUTEH MOBILNE APLIKACIJE;
- ❑ SENZORI ZA OTPAD I AUTOMATIZOVANO SAKUPLJANJE OTPADA.

- ❑ INTERNET STVARI – IOT
- ❑ SENZORI KORISTE ZA PRAĆENJE SAOBRAĆAJNIH TOKOVA
- ❑ ADAPTIVNI SEMAFORI
- ❑ ANALITIKA I NAPREDNI SISTEMI UPRAVLJANJA
- ❑ DIGITALNA POVEZANOST PUTEV APLIKACIJA I PLATFORMI

IOT = MREŽA FIZIČKIH UREĐAJA U KOJE SU UGRAĐENI SENZORI, SOFTVER I MREŽNA VEZA KOJA IM OMOGUĆAVA DA PRIKUPLJAJU I DIJELE PODATKE.

ULOGA INTERNETA PAMETNIH STVARI (IOT) ZA EM

Funded by
the European Union

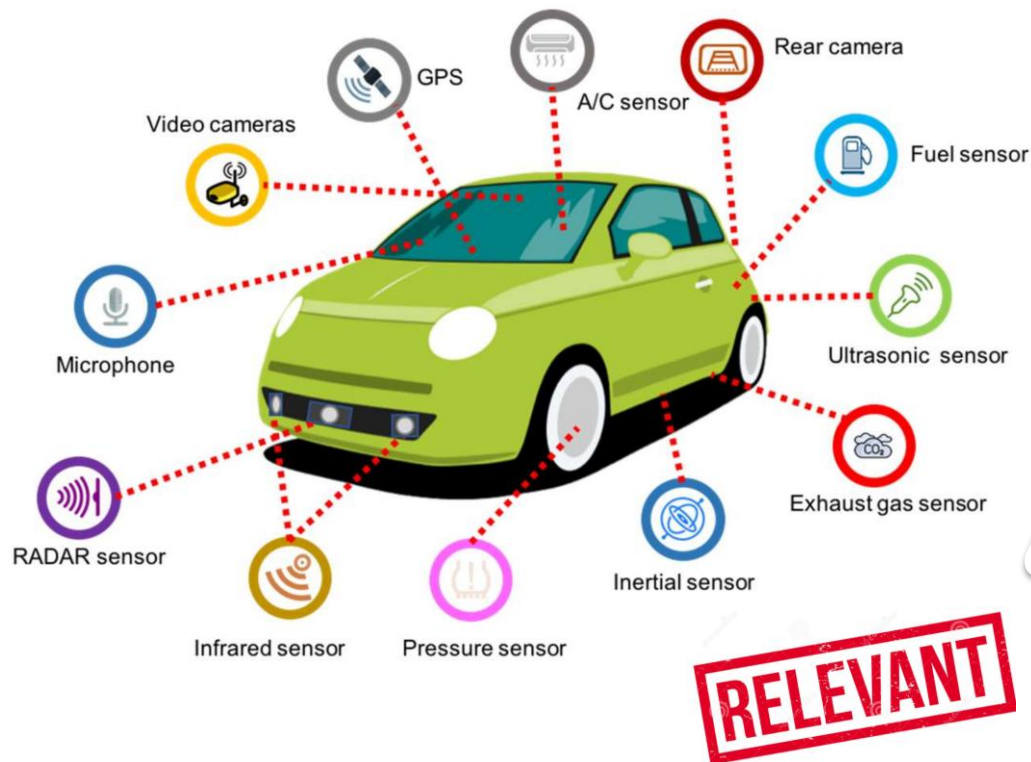
SLOJ SENZORA (FIZIČKI SLOJ),

**SLOJ MREŽNIH UREĐAJA
(MREŽNI SLOJ)**

**SLOJ OBRADE PODATAKA
(AI SLOJ)**

**APLIKACIONI SLOJ
(SLOJ INTERFEJSA).**

ULOGA INTERNETA PAMETNIH STVARI (IOT) ZA EM

INTERPRETACIJA
INFORMACIJA U
STVARNOM
VREMENU

PODRŠKA
PRIKUPLJANJU
PODATAKA

PODRŠKA PROCESU
DONOŠENJA ODLUKA
KOD VOZAČA

**PRIKUPITI POZDANE I PRECIZNE
STVARNE PODATKE:**

- VIDEO ANALITIKA;
- SENZORA NA KOLOVOZU;
- UREĐAJA ZA NAPLATU PUTARINE;
- MOBILNIH TELEFONA;
- POVEZANIH VOZILA.

INTERPRETIRATI PODATKE

ŠTA JE NAJVEĆI SAOBRAĆAJNI IZAZOV U PAMETNIM GRADOVIMA?

SENZORI

MREŽNI SISTEMI

**CENTRALNA
PROCESORSKA JEDINICA**

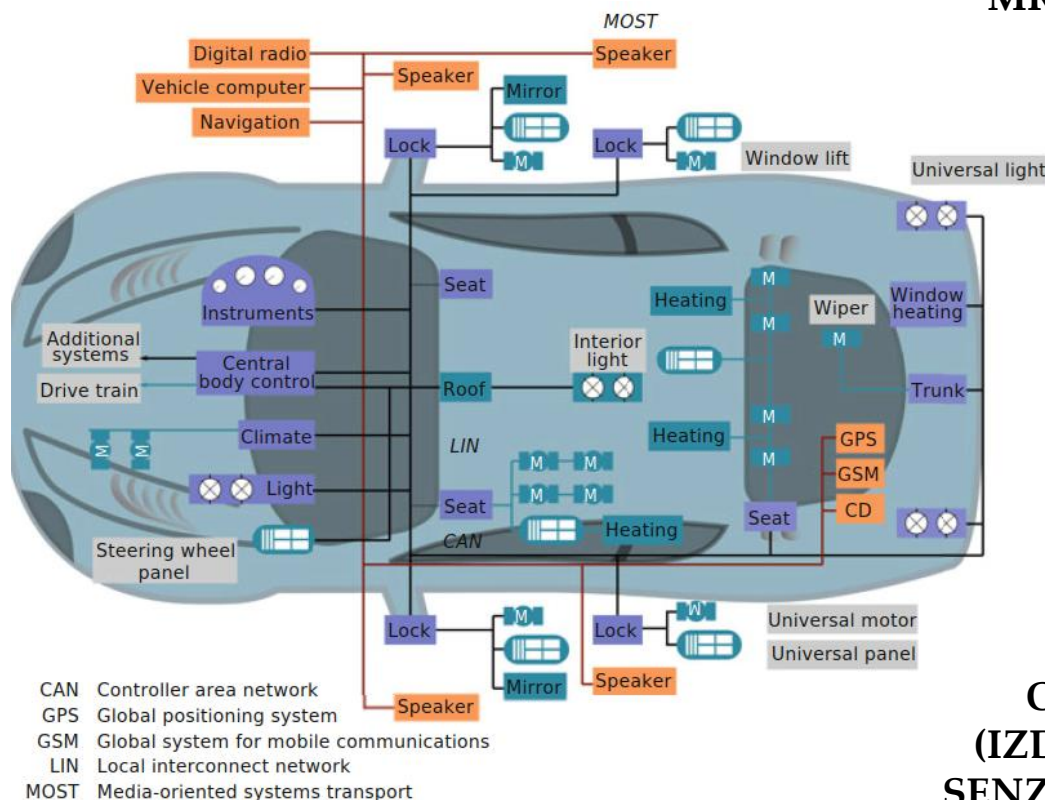
**KOMUNIKACIONA
APLIKACIJA**

**BEŽIČNA KOMUNIKACIJA
(WIRELESS)**

Global Positioning System (GPS)

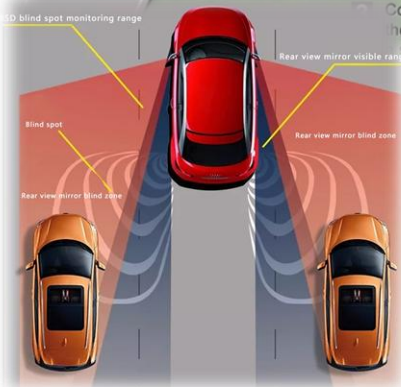
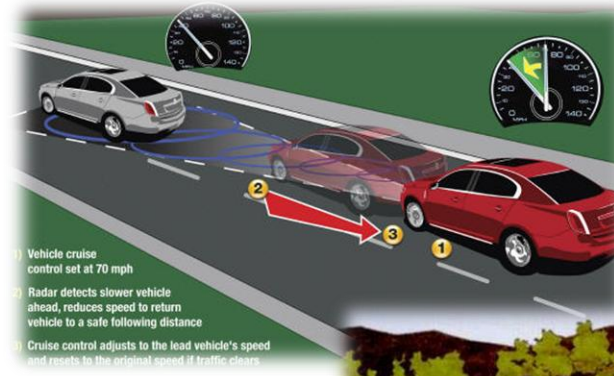
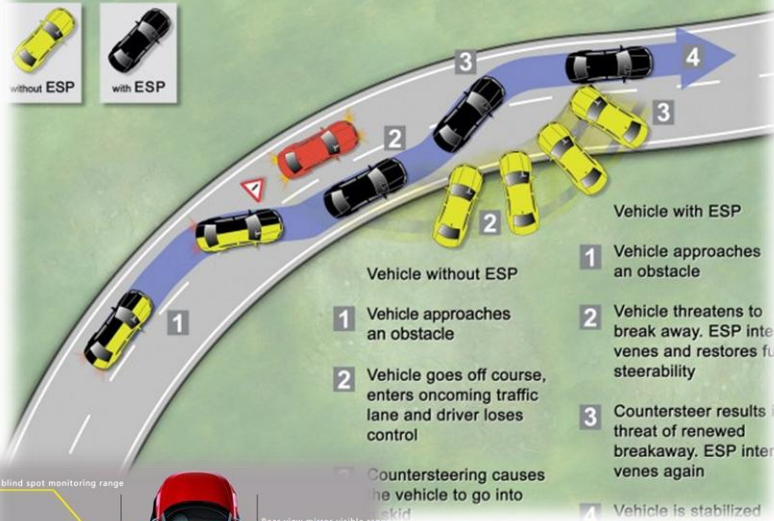
**Controller Area Network (CAN)
(MEHANIZAM INTERNE
KOMUNIKACIJE)**

**On-board diagnostics (OBD)
(IZDVAJANJE INFORMACIJA IZ
SENZORA – U VOZILIMA OD 1996.)**

ARHITEKTURA SAVREMENOG VOZILA

Critical manoeuvre with / without ESP

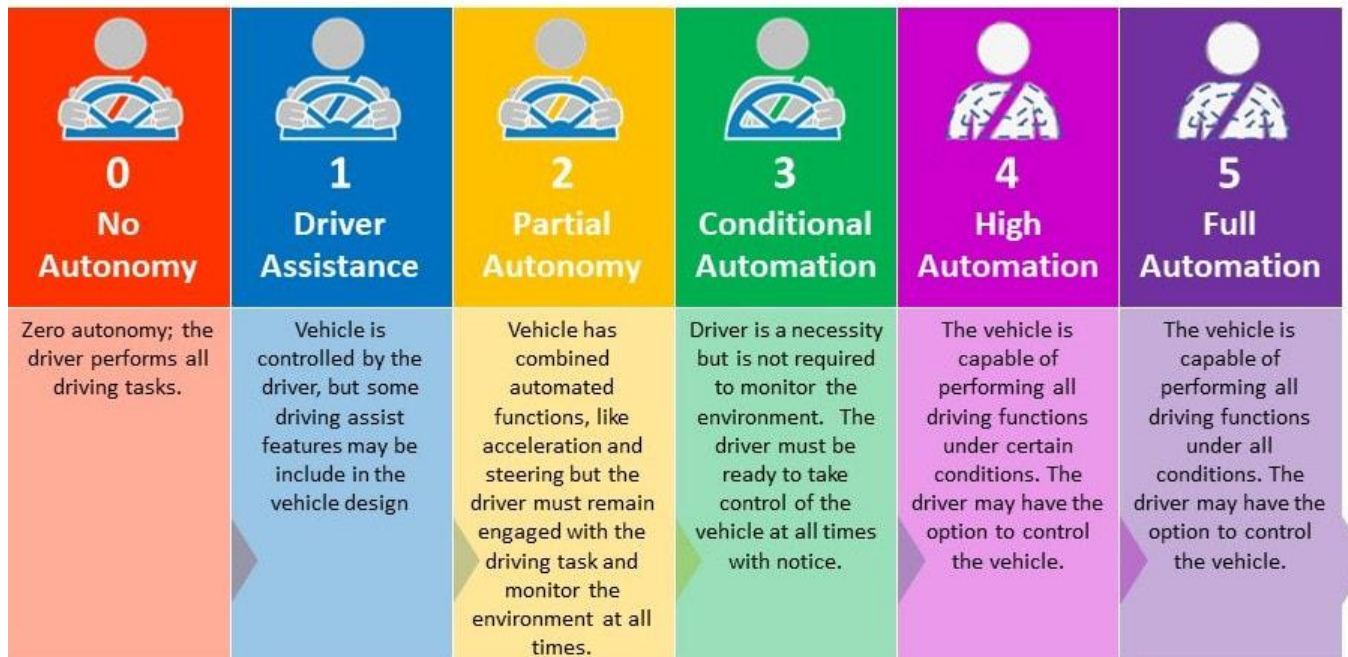

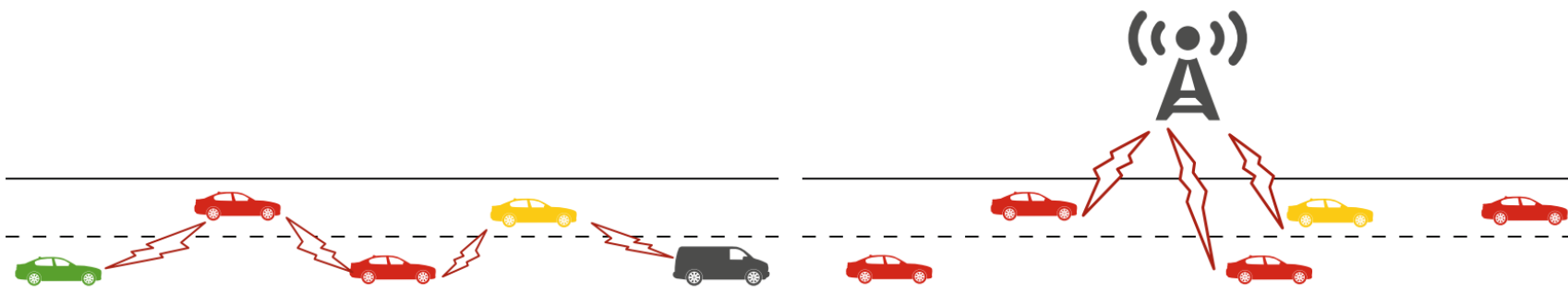
ACCEPT

SOCIETY OF AUTOMOTIVE ENGINEERS (SAE) AUTOMATION LEVELS

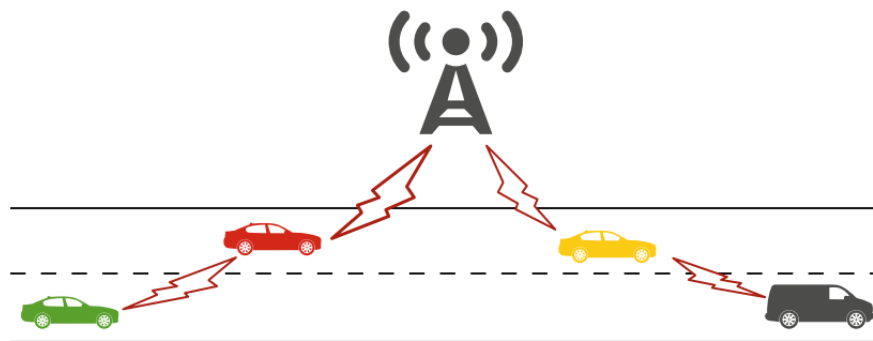
Full Automation

VOZILO – VOZILO (V2V)

VOZILO – INFRASTRUKTURA
(V2I)

HIBRIDNA ARHITEKTURA

VANET ARHITEKTURA

SAMO-ORGANIZACIJA

MOBILNOST
(BRZINA KRETANJA
ČVOROVA – VOZILA -
TRAJEKTORIJE)

TRANSMISIONA BRZINA
(PROBLEM KONEKCIJE)

TOPOLOGIJA I
ENERGIJA

OPSEG

FRAGMENTACIJA
MREŽE

**VANET SE RAZLIKUJE OD
TRADICIONALNE BEŽIČNE MREŽE!**

KARAKTERISTIKE MREŽE U VOZILIMA

KOOPERATIVNA, KONEKTOVANA I AUTOMATIZOVANA MOBILNOST

Funded by
the European Union

EU → Zakonski okvir → Nacionalni i lokalni donosioci odluka

Koje systemske promjene treba da donesu donosioci odluka?

Funded by
the European Union

HVALA NA PAŽNJI